

Nagy Károly

Borsod-Abaúj-Zemplén megye Budapesten

Az 1970-es években a Magyar Nemzet mindig közölte, mi lesz a program a Bem rakparton, az egykor Andrássy Gyula, a kiegyezés utáni miniszterelnök, majd a monarchia külügyminisztere, hajdan újhelyi diák Duna parti palotájában, a Sárospataki Öregdiákok Budapesti Baráti Köre (minden hó utolsó péntek esti) klubestjén. Egy ideig csak olvastam a rendezvények témáit, majd 1973 februárjában, amikor Nagy János külügyminiszter-helyettes a Diplomácia szolgálatában címmel tartott előadást, nem kis izgalommal megjelentem. Meglepett a barátságos légkör, az egymást tisztelő és nyilvánvalóan szerető idősebb emberek 80-100 fős társasága. Tulajdonképpen azért mentem el, hogy nyilvánosan megkérdezzem diplomáciai szolgálatunk egyik vezetőjétől, miért nem próbálkoznak meg a korona visszaszerzésével? Azt hittem, valaki nehezményezi majd szemtelenségemet, hiszen az országban akkor ilyen kérdéseket nem illett feltenni. Ehelyett az történt, hogy Nagy János megköszönte a "kényes kérdést", s oly részletesen és láthatóan őszintén válaszolt, hogy kedvem volt elmenni a következő klubestre is. Huszár István akkori miniszterelnök-helyettesnek többek között a fővárosi Petőfi szobor mel-

letti Ybl-tervezte, kéttornyú ortodox (görögkeleti) templom háborúban lerombolt egyik tornyának hiányát tettem szóvá. Később azon csodálkoztam, hogy a televízióban számomra antipatikus Kulcsár István vagy Berecz János egykori diáktársai között mennyire más emberek! Persze nemcsak az akkori "uralkodó elit" emberei, de az éppen mellőzött vagy gáncsolt lelkészek, jogászok s mások is elnyerték érdeklődésem. Ott tudtam meg, hogy későbbi főnököm, a közeli Herceggút szülötte Götz János fővárosi főügyész volt az egyik védelmezője az 50-es évek végén a pataki körnek. Talán a harmadik megjelenésemkor történt, hogy - miután előadtam: nem jártam Patakra, mert anyám reformátusként szerette volna, de apám, mint katolikus ellenezte, ezért a miskolci Földesben érettségiztem - a most 93 éves Harsányi István (akinek öccse László, Miskolcon irodalomtanárom volt) megszavaztatta a társaságot, legyen tiszteletbeli pataki diák. Aztán Harsányi tanár úrtól egy alkalommal megkérdeztem, mi lenne, ha bemutatkozna a Hernád-mente egy abaúji est keretében? Később szabolcs-szatmári, majd borsodi estre is sor került. Végül mindezen előzmények után, éppen húsz évvel ez-

előtt, 1981 októberében megalakult Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Budapesti Baráti Köre.

1978. január 6-án, Vízkereszt napján adta vissza az USA kormánya a “magyar népnek” a koronát és a koronázási ékszereket, Nagy János oxfordi angolsággal tárgyaló magyar delegációvezető ügyességének is köszönhetően. Mindenáron jelen akartam lenni az eseményen. Mert korábban, ahol lehetett - tv és rádióműsorokban, vezető politikusok fogadóóráin és beszámolóin - szóba hoztam a koronát, hiszen ezért mentem először a pataki baráti körbe is. Hiába igyekeztem azonban belépőhöz jutni, nem sikerült. Megtudtam viszont, hogy a hivatalos belépő sarka nemzeti színű. Volt ott-hon néhány népfrontos meghívóm, egyiket a zakóm külső zsebébe helyeztem, a díszzsebkendő helyére. A fagyos időben a télikabátomat a parkoló autómiban hagytamk, és dideregve, ám kellő határozottsággal áthaladtam a biztonsági emberek őrizte Kossuth téren. Akkortájt jelent meg Kállai Gyula Helyünk a világban c. könyve, melyet a kezemben szorongattam. Először a lépcsőfeljáró tetején álló örök kérték a meghívómat, mire hanyag eleganciával kissé kihúztam a trikolóros népfrontpapírt a zsebemből, majd rögtön azt mondtam: “Nézzen rám! Én már bent voltam, csak ezért a könyvért kellett kiszaladnom, mert ezt akarja dedikálni Kállai Gyula Szentgyörgyi Albertnek!” Meggyőző fellépésem eredményeként már a bel-

ső lépcsőkön jártam, amikor egy tagbaszakadt “gorilla” felém nyúlt. Azt hittem, lebuktam. De ő csak ennyit mondott: “Lehajtom a gallérját!” – s egyszerre hajtottuk vissza. Akiktől az előző napokban belépő felől érdeklődtem, jórészt jelen voltak. Hangos csodálkozásukra néhányuknak elmondtam bejutásom történetét, melyet halk kacagással nyugtáztak. (Egyikük pataki diákcselnek minősítette tettemet.) A televíziós közvetítésből aztán ügyészségi főnökeim is megtudták, mit műveltem az egynapos szabadságom alatt. Másnap felelősségre vontak. “Pártunk és kormányunk nem akart nagy ügyet csinálni a korona visszaadásából, s te, hogy annyira igyekeztél jelen lenni, ezzel kifejezted, hogy nagyra értékeled az amerikaiak gesztusát.” S megkaptam a fegyelmit, igaz a legenyhébbet. Mi lett volna - kérdezték - ha nem sikerül a cseled? Nagyon lejáratad volna az egész ügyési szervezetet – magyarázkodtak. Magamban viszont meg voltam győződve, hogy lebukás esetén Nagy János nem hagyta volna, hogy bajom legyen.

1995-ben az egyik leghíresebb magyar büntetőjogász, a Patakon született és ott elhunyt Finkey Ferenc koronaügyész kultuszának újbóli megteremtését kezdeményeztem a legfőbb ügyésznél. Hogyne lettem volna, amikor 1991. áprilisában, 54. születésnapomon Pista bácsitól megkaptam Finkey bájos című visszaemlékezését: “Emlékképek és élmények életem de-

rús napjaiból.” A 160 oldalas könyvbe Pista bácsi bizalmat árasztó sorokat írt: “Szeretettel ajánlom ezt a nekem nagyon kedves könyvecskét Nagy Karcsi régi barátomnak, azzal a reménységgel, hogy kieszel valamit Finkey Ferenc keresztapám emlékének méltó ébresztgetése érdekében. Talán nem csalódom, amikor azt hiszem, hogy Finkey nemcsak a pataki öregdiákok egyik büszkesége, hanem Borsod-Abaúj-Zemplén Baráti Köre is szívesen tekintheti megáéának.” Így aztán - összefogva a Jogászok a Kultúráért Alapítvánnyal - a Berna-sori iskolaépületre emléktábla került, és könyvek, konferenciák jelzik a sikeres emlékébresztést.

S most hadd szóljak a legújabb kezdeményezésről, amelynek ezt a címet adhatnánk: Pataki szellemből pesti Shakespeare-szobor. “In memoriam dr. Maller Sándor” hívtam össze néhány személyt Shakespeare születése 437., halála 385. évfordulója napjára, 2001. április 23-ára a pesti Shakespeare Kávéház – Étterembe. A rövid emlékezés után javasoltam, hogy állítsunk szobrot Budapesten a világirodalom legnagyobb drámaírójának! 1960 óta áll Ballarat ausztrál aranyvárosban a budapesti születésű Mészáros Sándor Shakespeare szobra. Többen szeretnénk, ha e bronzszobor méretarányos mása díszítené a mai Duna Palota (egykori Lipótvárosi Kaszinó) több mint egy évtizede üres szoborfülkéjét. A budapesti “ausztrál” szoborral nemcsak az angol szellemóri-

ásnak, de az idén 100 éves Ausztrália Államszövetségnek, s a két nép barátságának is méltó maradandó emléket állíthatnánk.

A megjelentek közül többen Patakhöz kötődnek, így Mészöly Dezső, a Shakespeare-művek utolérhetetlen fordítója, Bolvári-Takács Gábor, a Matáv Szimfonikus Zenekar ügyvezető igazgatója, Deme Péter, a Magyar Nemzeti Múzeum fősztályvezetője. Igazoltan volt távol dr. Koncz Gábor, a Magyar Kultúra Alapítvány igazgatója, Lojkó Lakatos József, a Shakespeare Színművészeti Akadémia igazgatója, Ruttkay Kálmán, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára. További, Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez kötődő meghívottak közül eljött Bános Tibor színháztörténész, Kaján Tibor karikatúraművész, Koncz Gábor Kossuth-díjas színművész, Kovács László karmester, Mészáros Mihály szobrászművész, Udvaros Béla, az Evangélium Színház igazgatója, Vízny László festőművész és műemlékvédő szakember. A kezdeményezéshez az erkölcsi erőt és bátorságot, s nem utolsósorban a meggyőződést, hogy amit vállalunk, azt megcsináljuk, a Budapesten évtizedek óta működő pataki öregdiákok körből, s annak 1981-es alapítású “leányvállalatából”, Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Budapesti Baráti Köréből merítettem. A Shakespeare-szobor Bizottság Mészöly Dezső elnökletével megalakult, és hiszem, hogy nemes vállalásunkat teljesítjük.